

Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 12.3.1983 Sayı : 17985)

Kanun No.
2803

Kabul tarihi
10 . 3 . 1983

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Teşkilatının görev, yetki ve sorumluluklarına, hizmetin gerektirdiği bağlılık ve ilişkilere, teşkilat ve konuşa ait esas ve usulleri düzenler.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, Jandarma Teşkilatındaki karargâh, birlik ve kurumlar ile buralarda hizmet gören personeli ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar.

Tanım

MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir.

İKİNCİ KISIM

Bağlılık, Konuş, Kuruluş, Görev, Sorumluluk ve Silah Kullanma Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Bağlılık, Konuş ve Kuruluş

Bağlılık

MADDE 4. — Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Ancak Jandarma Genel Komutanı, Bakana karşı sorumludur.

Konuş, kuruluş

MADDE 5. — Jandarma Genel Komutanlığı Teşkilatı; görevin özelliği ve Türk Silahlı Kuvvetlerindeki esaslara uygun olarak kendi kuruluş ve kadrolarında gösterilir.

Jandarma Genel Komutanlığının kuruluş ve kadrolarıyla konuş yerleri, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenir. Ancak seferberlik ve savaşta Kuvvet Komutanlıkları emrine girecek birliklerin kuruluş, kadro ve konuşlarının düzenlenmesinde Genelkurmay Başkanlığının onayı alınır.

Emniyet ve asayiş ile görevli jandarma birliklerinin kuruluş ve konuşlarının düzenlenmesinde zorunlu haller dışında mülki taksimat esas alınır. Ancak hizmette verim ve etkinliğin sağlanması amacıyla birden çok ili içine alan bölgelerde teşkilatlanma da göz önünde bulundurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Hizmet Sınırı ve Sorumluluklar

Jandarmanın Genel Komutanının görev ve sorumluluğu

MADDE 6. — Jandarmanın Genel Komutanı tüm jandarma teşkilatının komutanıdır.

Teşkilatın sevk ve idaresinden, kanun ve nizam hükümlerinin icrasını sağlamak, bunlara dayalı olarak verilen emir ve kararların yapılmasından sorumludur.

Jandarmanın genel olarak görevleri

MADDE 7. — Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri şunlardır.

a) Mülki görevleri;

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaaçkçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korumalarını yapmak.

b) Adli görevleri;

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek.

c) Askeri görevleri;

Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığına verilen görevleri yapmak.

d) Diğer görevleri;

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla jandarmaya verilen görevleri yapmak.

Jandarmanın sıkıyönetim, seferberlik ve savaş halindeki görevleri

MADDE 8. — Jandarma birlikleri; Genelkurmay Başkanlığına lüzum görülen hallerde sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde gerekli olan bölümü ile Kuvvet Komutanlıkları emrine girer, kalan bölümü ile Jandarmanın Genel Komutanlığı emrinde normal görevlerine devam eder.

Hizmet sınırı

MADDE 9. — Kanun ve nizamlar ile bunlara dayalı olarak verilen emir ve kararların öngörmediği hiçbir görev jandarmadan istenemez. Ancak, jandarma subaylarına valilik ve kaymakamlığa, jandarma astsubaylarına da bucak müdürlüklerine geçici bir süre ile vekâlet görevi verilebilir.

Jandarmanın görev ve sorumluluk alanı

MADDE 10. — Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir.

Jandarmanın kendisine verilen görevlerin ifası ile ilgili olarak diğer güvenlik kuvvetleri ile işbirliği ve koordinasyonda bulunur.

Jandarmanın veya Emniyet Teşkilatı, kendi sorumluluk sahasında yetersiz kaldıkları veya kalacaklarının değerlendirilmesi halinde, mahalli mülki amirler tarafından birbirlerinin sorumluluk sahaslarında geçici olarak görevlendirilebilirler.

Jandarmanın diğer güvenlik kuvvetleriyle işbirliği ve koordinasyon esasları ve emir komuta ilişkileri yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Silah Kullanma Yetkisi

MADDE 11. — Jandarma, kendisine verilen görevlerin ifası sırasında hizmet özelliğine uygun ve görevin gereği olarak kanunlarda öngörülen silah kullanma yetkisine sahiptir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İlişkiler, Çalışma ve İşbirliği Esasları

MADDE 12. — Emniyet ve asayiş görevi ifa eden il jandarma alay komutanlıkları ve ast kademeleri; mülki görevlerin yapılması yönünden mahalli mülki idare amirine, maiyetlerinin sevk ve idaresinden, disiplin, eğitim, özlük hakları ile lojistik faaliyetlerin yürütülmesinden kendi amirlerine karşı sorumludurlar.

Mahalli mülki idare amirleri ile adli ve askerî makamlar; kanun ve nizam hükümlerine uygun isteklerini acele hallerde sözlü olarak yapabilirler. Ancak bu istek en kısa zamanda yazılı olarak teyit edilir. Diğer makamların istekleri mahalli mülki idare amirleri kanalı ile jandarmaya görev olarak verilir.

Görevleri ile ilgili olarak jandarmanın diğer makamlarla ilişkileri, birlikte çalışma ve işbirliği esasları da dahil jandarmanın komuta ve kontrol ilişkileri yönetmelikte açıklanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Personel, Kaynakları ve Özlük Hakları

BİRİNCİ BÖLÜM

Personel ve Kaynakları

Personel, kaynakları ve uygulanacak mevzuat

MADDE 13. — Jandarma Genel Komutanlığı personeli; subay, astsubay, uzman jandarma, askerî öğrenci, erbaş ve erler ile sivil memur ve işçilerden oluşur.

Jandarma subay ve astsubaylarının kaynak ve yetiştirilmeleri ile terfi, izin, sicil ve ödül işlemleri 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu esaslarına göre yürütülür. Jandarma subay ve astsubayları duyulan ihtiyaca göre Genelkurmay Başkanlığının onayı alınmak kaydıyla sınıflara ayrılır.

Jandarma Genel Komutanlığının kendi kaynaklarından karşılanamayan subay ve astsubay ihtiyacı kendi kuvvetleriyle ilişkileri saklı kalmak şartıyla Jandarma Genel Komutanlığının talebi, Genelkurmay Başkanlığının onayı ile Kuvvet Komutanlıklarından sağlanabilir.

Uzman Jandarma personelinin meslekten ayrılma, yükselme, izin, sicil ve ödül işlemlerinde 635 sayılı Uzman Jandarma Kanunu hükümleri uygulanır.

Sivil memurların adaylığa kabul edilme, asli memurluğa atanma, yer değiştirme, memurluktan çıkarılma hususları ile yükselme, izin, sicil ve ödül işlemleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu esaslarına göre yapılır.

İşçilerin işe alınma, işyeri değişikliği, yükselme, izin, sicil, ödül ve hizmet akdinin feshi işlemleri 1475 sayılı İş Kanunu ile varsa geçerli bulunan toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Atama, Yer Değiştirme ve Disiplin İşlemleri

Jandarma subay, astsubay ve uzman jandarmanın atanma ve yer değiştirme esasları

MADDE 14. — Subay, astsubay ve uzman jandarmanın atanmaları;

a) Asteğmen - Albay (Albay dahil) rütbelerindeki subaylar ile astsubay ve uzman jandarmaların atanmaları Jandarma Genel Komutanınca,

b) Generallerin atanmaları; Jandarma Genel Komutanının lüzum göstermesi, Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanı'nın onaylayacağı müşterek kararname ile,

c) Jandarma Genel Komutanının atanması; Genelkurmay Başkanının teklifi, İçişleri Bakanının inhası, Başbakanın imzalayacağı ve Cumhurbaşkanı'nın onaylayacağı müşterek kararname ile,
Yapılır.

Yukarıdaki (b) ve (c) bentlerinin uygulanmasında Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine, İçişleri Bakanın inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı talebini yazı ile Başbakan'a gönderir. Başbakan kararını yazı ile İçişleri Bakanına bildirir.

Jandarma birlik komutanları ile kurum amirlikleri emrine atanan veya emrindeki jandarma subay, astsubay ve uzman jandarmaların istihdam yerleri; hizmet ihtiyaçları dikkate alınarak, ilgili birlik komutanları ve kurum amirlerince düzenlenir. Ancak emniyet ve asayiş jandarma birliklerinde İl Jandarma Alay Komutanlığı emrine atanan astsubay ve uzman jandarmaların görev yerlerinin tespitinde valilerin görüşü alınır.

Disiplin ve soruşturma usulleri

MADDE 15. — Jandarma personeli hakkında disiplin ve soruşturma işlemleri aşağıdaki usullere göre yapılır.

a) Subay, astsubay, uzman jandarma, askerî öğrenci, erbaş ve erlerle sivil memurların disiplin yolu ile cezalandırılmaları; garnizon komutanlarının yetkileri saklı kalmak kaydıyla kendi yetkili disiplin amirlerince, işçilerle sözleşmeli ve geçici personelin cezalandırılmaları ise yürürlükte olan sözleşme hükümlerine göre yapılır.

b) Jandarma personelinin işledikleri disiplin suçları için 477 sayılı «Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun» hükümleri uygulanır.

c) Jandarma personelinin askerî yargıya tabi suçlarında, 353 sayılı «Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu»na göre işlem yapılarak haklarında 1632 sayılı «Askerî Ceza Kanunu» ile 765 sayılı «Türk Ceza Kanunu» hükümleri tatbik olunur.

d) Jandarma personelinin mülki hizmetten doğan veya bu tür hizmeti yaparken işlenen suçlarında; 15.5.1930 gün ve 1609 sayılı «Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun» hükümleri saklı kalmak şartıyla 4.2.1913 tarihli «Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatı» hükümlerine göre işlem yapılır.

e) Adli hizmetlerden doğan suçlarda; ilçe ve merkez ilçe jandarma bölük komutanları ile bu hizmetleri vekâleten yürütenler hakkında 1412 sayılı «Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu»nun 154/4 üncü maddesi gereğince 24.2.1983 gün ve 2802 sayılı «Hâkimler ve Savcılar Kanunu»nun 82 ve müteakip maddelerinde gösterilen hâkim ve savcılarının tabii oldukları muhakeme usulü uygulanır.

f) Jandarma personelinin kişisel suçlarında genel hükümlere göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Açığa Alınma, İşten El Çektirme ve Görevden Uzaklaştırma

Açığa alınma ve görevden uzaklaştırma

MADDE 16. — Jandarma subay ve astsubayları ile uzman jandarmaların açığa alınma ile açığa alınmanın kaldırılmasına ait işlemleri; 926 sayılı «Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu», sivil memurların görevden uzaklaştırılmaları ve göreve başlatılmaları 657 sayılı «Devlet Memurları Kanunu» hükümlerine göre yapılır.

İşten el çektirme ve görevden uzaklaştırma

MADDE 17. — Jandarma subay, astsubay ve uzman jandarma ile sivil memurları;

a) Askerî yargıya tabi suçlardan dolayı gerektiğinde, 353 sayılı «Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yar-

gılama Usulü Kanunu»nun 84 üncü maddesi hükmüne göre, nezdinde askerî mahkeme kurulan kıt'a komutanı veya askerî kurum amirince,

b) 1609 sayılı Kanun kapsamına giren suçlar sebebiyle veya «Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın» 12 nci maddesi hükmüne göre il jandarma alay komutanlığı karargâhı mensupları ile ilçe ve bucak jandarma teşkilatında görevli personel için; il jandarma alay komutanının teklifi üzerine vali tarafından, il jandarma alay komutanı için valinin teklifi, Jandarma Genel Komutanının uygun görmesi üzerine İçişleri Bakanınca,

c) Ağır hapis gerektiren cürümlerde; suç delillerinin elde edilmesini temin etmek yahut değiştirilmesini veya yok edilmesini önlemek bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde tümen, tugay, bölge komutanları ile Denetim Başkannın teklifi üzerine Jandarma Genel Komutanınca,

Geçici süre ile işten el çektirilebilir veya görevden uzaklaştırılabilirler.

Bu tür işten el çektirme veya görevden uzaklaştırmalar açığa alınma olmayıp onun hukukî ve malî sonuçlarını doğurmaz.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

Bütçe

MADDE 18. — Jandarma Genel Komutanlığının bütçesi, İçişleri Bakanlığının bünyesinde ve bu Bakanlığın bütçesinden ayrı olarak düzenlenir.

İkmal esasları

MADDE 19. — Jandarma Genel Komutanlığı ikmal hizmetleriyle faaliyetlerine ait her türlü ihtiyaçlarını ve Millî Savunma Bakanlığınca sağlanacak silah ve mühimmatını imkân nispetinde Türk Silahlı Kuvvetleri standartlarına uygun olarak kendi bütçesinden karşılar.

Genelkurmay Başkanlığınca lüzum görülecek hallerde seferberlik ve savaş halinde Kuvvet Komutanlıkları emrine girerek jandarma birliklerinin her türlü ihtiyaçları (sefer stokları dahil) emrine gireceği kuvvet komutanlıklarının standartlarına uygun olarak barıştan itibaren Millî Savunma Bakanlığınca sağlanır.

Özlük hakları

MADDE 20. — Jandarma Genel Komutanlığı personeli; bu Kanunla getirilen hakların yanı sıra, özlük hakları bakımından, 926 sayılı «Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu», 657 sayılı «Devlet Memurları Kanunu» ile genel ve özel düzenleme getiren diğer kanunlarla verilen haklardan da yararlanır.

Emniyet ve asayiş hizmeti muhtelif ücret ödemesi

MADDE 21. — Jandarma Genel Komutanlığına mensup veya bu Komutanlık bünyesine atanmış diğer kuvvetler askerî personeline ayrıca «Emniyet ve asayiş hizmeti muhtelif ücret ödemesi» yapılır. Bunun miktarı ile ödeme hal ve şartları her yıl Bütçe Kanununda belirtilir.

Uzman jandarma ile erbaş ve erlerin diğer özlük hakları

MADDE 22. — Uzman jandarmaların hizmet süreleri, giyim, kuşam, beslenme usulleri ve diğer özlük hakları ile erbaş ve erlerin kaynakları, hizmet süreleri, kıyafetleri özel kanunlarında gösterildiği gibidir.

Tayın bedeli

MADDE 23. — Görevlerinin niteliği icabı kazandıran beslenemeyen jandarma erbaş ve erlerine kanunî yiyecek, istihkak maddelerinin aylık maliyeti kadar tayın bedeli tutarı, Millî Savunma Bakanlığı ile varılacak mutabakatı göre Jandarma Genel Komutanlığınca saptanarak İçişleri Bakanının onayından sonra her ay peşin olarak ödenir.

ALTINCI KISIM

Yönetmelik, Yürürlükten Kaldırma, Geçici Hükümler ve Yürürlük

Yönetmelik

MADDE 24. — Bu Kanunun ve ilgili maddelerini uygulanmasını sağlamak üzere İçişleri Bakanlığının sorumluluğunda ilgili bakanlıklarla müştereken hazırlanacak yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe sokulur.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak olan hükümler

MADDE 25. — a) 1706 sayılı Jandarma Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

- b) 1) 1624 sayılı Dahiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanunun,
2) 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun,
3) 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun,
4) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun,

ve diğer kanunların,

Bu Kanuna aykırı hükümleri Jandarma Teşkilatı için uygulanmaz.

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 24 üncü maddesiyle çıkarılması öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, 1 Aralık 1937 gün ve 2/7756 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulmuş olan «Jandarma Teşkilat ve Vazife Tüzüğü» ile ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki deniz birlik ve tesisleri ile buralarda hizmet yapan sivil memur ve işçiler; 9.7.1982 gün ve 2692 sayılı Kanunla kurulup 1985 yılına kadar Jandarma Genel Komutanlığına bağlı olarak görev icra edecek Sahil Güvenlik Komutanlığına geçerler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeterli polis bulunmaması nedeniyle jandarmadan polis sahalarında görev ve sorumluluğu devam eder. Polis miktarına bağlı olarak jandarma bu sahaları Emniyet Genel Müdürlüğüne devreder.

Yürürlük

MADDE 26. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Danışma Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
5	92	334
6	117	538,575:603
	118	609:634

I - Gereğçeli 163 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 117 nci Birleşimine, 550 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 134 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Bütçe - Plan, Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri, Millî Güvenlik Konseyi İhtisas komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : Danışma Meclisi 1/424, Millî Güvenlik Konseyi 1/391.